

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/176/2014
Identifikačné číslo spisu: 5109207370
Dátum vydania rozhodnutia: 26.05.2016
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2016:5109207370.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov: 1/ B. F., bývajúceho v S. nad Q., X. cesta XXX/XX, 2/ Y. X., bývajúcej v S., D. XX, 3/ F. P., bývajúceho v S., L.. C. XXXX/X, 4/ F. P., bývajúceho v S. nad Q. XXX, 5/ D. O., bývajúcej v A. XXX, všetci žalobcovia v dovolacom konaní zastúpení Mgr. Soňou Grošaftovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Makovického 7, proti žalovaným: 1/ Y. F., bývajúcemu v O. A. P., X. XXXX, 2/ F. F., bývajúcemu v O. A. P., H. XXXX, 3/ P. O., bývajúcej v N., W. 7, 4/ F. F., bývajúcemu v O. A. P., O. 71, 5/ P. P., bývajúcej v M. Q. XX, 6/ C. Q., nar. XX. septembra XXXX, bývajúcemu v O. A. P., O. XXX, 7/ P. Q., nar. XX. decembra XXXX, bývajúcemu v O. A. P., O. XXX, o určenie neplatnosti závetu, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 13C/47/2009, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 20. januára 2014 sp. zn. 11Co/196/2013, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Žiline z 20. januára 2014 sp. zn. 11Co/196/2013 a rozsudok Okresného súdu Žilina zo 16. mája 2013 č. k. 13C/47/2009-229 z r u š u j e a vec vracia okresnému súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina rozsudkom zo 16. mája 2013 č. k. 13C/47/2009-229 určil, že závet poručiteľky Y. F., rod. P. je neplatný. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že v predmetnej veci išlo o závet vlastnoručný, ktorý musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou poručiteľa. Pri posúdení tejto otázky vzal za základ svojho rozhodnutia záver písomného znaleckého posudku vypracovaného PhDr. Erikou Strakovou znalkyňou v odbore písomoznalectvo, odvetvie Ručné písmo - identifikácia pisateľa. Z tohto znaleckého posudku vyplýva, že podpis Y. F., rod. P. na závete nie je pravým podpisom poručiteľky. Znalkyňa v posudku okrem iného konštatovala, že papier, na ktorom bol závet napísaný obsahuje nánosy vyhotovené pomocou farebnej grafitovej tuhy v snahe vzbudiť dojem starého papiera. V skutočnosti však starý papier nemá vykazovať znaky farebnosti, ale znaky zažltnutia. Keďže v zmysle § 476a Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ) vlastnoručný závet musí byť napísaný a podpísaný vlastnou rukou, inak je neplatný a v danom prípade tomu tak nebolo, dospel k právnomu názoru, že ide o závet, ktorý je neplatný. Žalobe žalobcov preto v celom rozsahu vyhovel.

Krajský súd v Žiline rozsudkom z 20. januára 2014 sp. zn. 11Co/196/2013 o odvolaní žalovaných rozsudok okresného súdu zmenil tak, že návrh žalobcov 1/ až 5/ o určenie, že závet poručiťky Y. F., rod. P. je neplatný zamietol a rozhodol o náhrade trov konania. Vychádzal zo zistenia, že zákonní dedičia vzniesli v dedičskom konaní námietku relatívnej neplatnosti závetu, a preto ich okresný súd uznesením z 15. októbra 2008 odkázal na podanie žaloby o určenie neplatnosti závetu. Z dedičského spisu sp. zn. 21D/1665/2005 zistil, že v dedičskom konaní bol určený okruh dedičov, z ktorých C. Q. nar. 2. apríla XXXX nie je účastníkom tohto konania. Vychádzal z právneho názoru, že v období medzi nadobudnutím dedičstva a potvrdením nadobudnutia dedičstva sú z právnych úkonov týkajúcich sa vecí z dedičstva povinní a oprávnení všetci dedičia poručiťky, ktorý dedičstvo neodmietli spoločne a nerozdielne. Takýto vzťah dedičov, t. j. že majú postavenie tzv. nerozlučných spoločníkov sa prejavuje v sporoch týkajúcich sa vecí alebo majetkových práv patriacich do dedičstva v tom, že rozhodnutie v spore sa musí vzťahovať na všetkých dedičov. Okruh účastníkov konania v danom spore je tak určovaný ustanovením § 460 OZ v spojení s ustanovením § 91 ods. 2 O. s. p. Pokiaľ v spore o neplatnosť závetu, či už na strane navrhovateľov alebo odporcov nevystupujú všetci dedičia, nemôže súd návrhu vyhovieť pre nedostatok vecnej legitímácie. Tým, že žalobcovia neoznačili ako účastníka konania na strane odporcov dediča C. Q., nar. 2. apríla XXXX, založili formálno-procesný nedostatok žaloby v podobe nedostatku vecnej legitímácie na žalovanej strane, pre ktorý musel byť návrh zamietnutý. Rozsudok súdu prvého stupňa vykazuje tak znaky nesprávneho právneho posúdenia veci, z ktorého dôvodu odvolací súd podľa § 220 O. s. p. tento rozsudok zmenil a žalobu zamietol. O náhrade trov konania rozhodol s poukazom na ustanovenie § 224 ods. 2 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali včas dovolanie žalobcovia. Navrhli, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dovolaní uviedli, že uznesením okresného súdu vydanom v dedičskom konaní pod sp. zn. 21D/1665/2005 o odkázaní účastníkov dedičského konania na podanie žaloby, došlo k ustáleniu okruhu účastníkov sporového konania. Žaloba podaná právnu zástupkyňou dovolateľov vymedzila okruh účastníkov na žalovanej strane, a to v 1/ až 8/ rade v zmysle § 79 ods. 1 O. s. p. menom, priezviskom a bydliskom, pričom pri odporcovi v 6/ a 7/ rade (jedná sa o otca a syna, ktorí majú totožné mená, priezviská a bydlisko), došlo pri písaní k zrejmej nesprávosti v uvedení ich dátumu narodenia, ktorý údaj nie je podstatnou náležitosťou návrhu. Z priloženého dedičského spisu muselo byť súdu zjavné, že ide o zrejmu nesprávosť, ktorú bol povinný postupom podľa § 43 ods. 1 O. s. p. pokúsiť sa odstrániť, lebo išlo o vadu odstrániteľnú. Žalobcovia teda nevytvorili prekážku konania, a to spôsobom, že by neoznačili celý okruh účastníkov, ale zo strany súd došlo k nesprávnemu procesnému postupu, keď svojvoľne v rozpore s ustanovením § 43 ods. 1 O. s. p. zúžil okruh odporcov, čím dotknutému odporcovi odňal možnosť konať pred súdom. Krajský súd mal na základe odvolania žalovaných na túto vadu z úradnej povinnosti prihliadnuť a rozhodnutie okresného súdu podľa § 221 ods. 1 písm. f/ O. s. p. zrušiť a nie rozsudok zmeniť a žalobu zamietnuť. Žalobcovia v žalobe označili na strane odporcov v rade 1/ až 8/ všetkých účastníkov dedičského konania, a teda ich procesný úkon bol perfektný. Rozhodnutie krajského súdu, vychádzajúce z tvrdenia žalovaných v 1/ až 7/ rade, že odporca C. Q., nar. 2. apríla XXXX nebol účastníkom v konaní o určenie neplatnosti závetu a že tu ide o nedostatok vecnej legitímácie na strane odporcu, spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Výzvu krajského súdu urobenú v zmysle § 213 ods. 2 O. s. p. považovali za právne bezvýznamnú, nakoľko okruh účastníkov na strane odporcov bol správne označený počtom účastníkov v rade 1/ až 8/. Za nesprávny považovali aj výrok rozsudku odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o náhrade trov konania.

Žalovaní svoje právo vyjadriť sa k dovolaniu žalobcov nevyužili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods.1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania, ktorí sú zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu v rozsahu vyplývajúcom z § 242 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že dovolanie je podané dôvodne.

Odvolací súd vzal za základ svojho rozhodnutia zistenie, že žalobcovia 1/ až 5/ neoznačili v návrhu na začatie konania ako účastníka konania na žalovanej strane dediča C. Q., nar. 2. apríla XXXX, bytom v

O. A. P., O. XXX a dospel preto k záveru, že nemôže návrhu pre nedostatok vecnej legitimácie na žalovanej strane vyhovieť.

Dovolací súd považuje uvedený právny záver odvolacieho súdu, z ktorého pri rozhodnutí vychádzal, za predčasný, a teda nesprávny.

Z obsahu spisu vyplýva, že žalobcovia 1/ až 5/ označili v žalobe z 3. februára 2009 za žalovaného 6/ C. Q., nar. XX. septembra XXXX, bytom O. A. P., O. XXX a za žalovaného 7/ C. Q., nar. XX. septembra XXXX, bytom O. A. P., O. XXX. Žalobcovia v žalobe teda označili žalovaného 6/ a žalovaného 7/ rovnakými údajmi nielen menom, priezviskom, a bydliskom, ale u oboch žalovaných zhodne uviedli aj údaj, týkajúci sa dátumu ich narodenia. Okresný súd (a aj krajský súd) nepochybne uvedený nedostatok v označení žalovaných síce postrehol, ale bez akéhokoľvek procesného postupu vo vzťahu k žalobcom a jeho prípadného zdôvodnenia, konal v konaní od samého začiatku len s C. Q., nar. XX. septembra XXXX ako so žalovaným 6/. Žalovaného 7/ bez ďalšieho z konania jednoducho „vypustil“.

Podľa dovolacieho súdu treba prisvedčiť dovolateľom v tom, že takýto postup konajúcich súdov v kontexte s obsahom tohto spisu, ako aj spisu Okresného súdu Žilina sp. zn. 21D/1665/2005, bol nesprávny, nemajúci oporu v ustanoveniach § 1 O. s. p. a § 43 ods. 1 O. s. p.

V spise sa totiž nachádza fotokópia Dedičskej dohody po poručiťke P. Q., rod. F., z obsahu ktorej je zrejmé, že zákonnými dedičmi po nej sú jej synovia C. Q. ml., Ing. P. Q. a manžel C. Q. st. (č. l. 24) a fotokópia Zápisnice napísanej dňa 8. júla 2008 na Notárskom úrade v Žiline vo veci prejednávania dedičstva po poručiťke Y. F., rod. P., z ktorej je zrejmé, že medzi prítomnými boli aj C. Q. ml. a C. Q. st. (č. l. 27). Okrem toho z uznesenia z 15. októbra 2008 č. k. 21D/1665/2005-137 vydaného Okresným súdom Žilina v dedičskej veci po poručiťke Y. F., rod. P. vyplýva, že okresný súd odkázal dedičov - žalobcov 1/ až 5/, aby do 30 dní od právoplatnosti tohto uznesenia podali na príslušnom okresnom súde žalobu proti dedičom, medzi inými aj proti C. Q., nar. 2. apríla XXXX, bytom O. A. P., O. XXX a C. Q., nar. XX. septembra XXXX, bytom O. A. P., O. XXX o určenie neplatnosti závetu poručiťky.

V predmetnej veci bolo teda zjavné, že do okruhu dedičov po poručiťke Y. F., rod. P. patrí nielen C. Q., nar. XX. septembra XXXX, ale aj jeho otec, ktorý má so synom úplne zhodné meno, priezvisko a aj bydlisko.

Podľa dovolacieho súdu okresný súd mal za tejto situácie posudzovať žalobcami v žalobe označeného žalovaného 6/ a žalovaného 7/ v kontexte s vyššie uvedenými skutočnosťami, ktoré mu boli dostupné z dokladov nachádzajúcich sa v tomto spise, resp. v spise Okresného súdu Žilina sp. zn. 21D/1665/2005 a podanie hodnotiť ako nesprávne, keďže žalobcovia označili v návrhu na začatie konania dátum narodenia (v tomto prípade údaj rozhodujúci pre identifikáciu žalovaných) zjavne nepresne. Okresný súd sa mal preto postupom podľa § 43 ods. 1 O. s. p. pokúsiť o odstránenie tejto vady podania. Formou uznesenia mal žalobcov 1/ až 5/ vyzvať, aby v stanovenej lehote túto zrejmú nepresnosť v označení dátumu narodenia účastníka konania opravili. Takýto postup je v danej veci o to naliehavejší, že postavenie nielen žalobcov, ale aj žalovaných, včítane C. Q., nar. 2. apríla XXXX bolo výslovne určené obsahom rozhodnutia súdu v dedičskom konaní. Súd tu nemohol bez ďalšieho s týmto žalovaným nekonať, lebo v návrhu boli uvedené podstatné údaje, ktorými má byť účastník konania v zmysle § 79 ods. 1 O. s. p. označený, a to meno, priezvisko a bydlisko účastníka. Na tomto závere nič nemení ani skutočnosť, že žalobcovia 1/ až 5/, resp. ich právna zástupkyňa v priebehu základného konania vadný postup konajúcich súdov nenamietali. Pre úplnosť treba zdôrazniť, že tu nejde zo strany súdu o poučovaciu povinnosť v zmysle hmotného práva, čo je neprípustné, ale o povinnosť súdu z úradnej moci, dbať na odstránenie väd podania brániacich jeho vecnému vybaveniu bez ohľadu na to, či účastníkom konania, ktorý urobil vadné podanie, je fyzická alebo právnická osoba, alebo či účastník konania je alebo nie je zastúpený advokátom.

So zreteľom na uvedené možno uzavrieť, že ak súd prvého stupňa v súvislosti s nedostatkom návrhu v označení žalovaných 6/ a 7/ ne zvolil postup v zmysle § 43 ods. 1 O. s. p. a bez ďalšieho konal len s C. Q., nar. XX. septembra XXXX ako žalovaným 6/ a odvolací súd v tomto smere nezjednal nápravu, súdy zaťažili konanie inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. K takejto vade je dovolací súd povinný prihliadnuť z úradnej moci, t. j. i keď by nebola uplatnená ako dovolací dôvod (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky preto rozhodnutie odvolacieho súdu a rovnakou vadou postihnuté rozhodnutie súd prvého stupňa podľa § 243b ods. 1 a ods. 3 O. s. p. zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Právny názor dovolacieho súdu v tomto rozhodnutí vyslovený je pre súdy nižšieho stupňa záväzný (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a tiež dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok